Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2000–2001

21 501-17 Visserijraad

Nr. 97

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 4 januari 2001

De vaste commissie voor Landbouw, Natuurbeheer en Visserij[1] heeft op 7 december 2000 overleg gevoerd met staatssecretaris Faber van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij over:

- **het verslag van de Visserijraad van 16 juni 2000 (21 501-17, nr. 92);**
- **het verslag van de Visserijraad van 17 november 2000;**
- **de agenda van de Visserijraad van 14 en 15 december 2000.**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand beknopt verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissie

De heer **Vos** (VVD) constateert dat het ieder jaar weer hetzelfde liedje is: eind november, begin december wordt gesproken over de voorbereiding van de Visserijraad waar de quota worden vastgesteld. Er is volgens hem geen sector die voor zijn grondstoffen afhankelijk is van besluiten die een paar weken voor het nieuwe jaar worden genomen. Hij constateert dat in 2000 goed «binnen de cijfers» is gevangen, maar nu worden er weer nieuwe biologische gegevens verstrekt, waarin zelfs een 20%-reductie zit. De heer Vos vindt dit een brevet van onvermogen voor de biologen die daarover de vorige keer hebben geadviseerd. Vorig jaar mocht er ook van worden uitgegaan dat er serieuze gegevens waren verstrekt, die zouden zorgen voor stabiliteit in de sector. Hij constateert echter dat er volstrekt geen stabiliteit is, waardoor hij er met zijn pet niet meer bij kan.
De heer Vos verwijst naar de brief van de staatssecretaris, waarin staat dat de huidige status van het advies richtinggevend is. Hij is het daarmee eens; er kan kennelijk totaal niet op worden gebouwd. De heer Vos vindt dat een zeer zorgelijke en verwerpelijke factor. Er zijn veel betere gegevens nodig om de staatssecretaris te adviseren. Hij constateert dat het niet goed gaat met de rondvis. Een van de aanknopingspunten daarbij is dat eind november het quotum nog maar voor 57% was benut. De rondvis laat zich dus blijkbaar moeilijk vangen. Dat kan betekenen dat er weinig rondvis is, maar het kan ook betekenen dat de rondvis op andere plekken is. Het zekere voor het onzekere nemend, gaat de heer Vos ervan uit dat het, mede gezien de richtinggevende adviezen, met de rondvis misschien wat slecht gaat. Nederland is daarin overigens geen grote partij: slechts 5% van de totale rondvishoeveelheid wordt door Nederland gevangen,

[1] Samenstelling:
Leden: Van der Vlies (SGP), ondervoorzitter, Swildens-Rozendaal (PvdA), Ter Veer (D66), voorzitter, Witteveen-Hevinga (PvdA), Feenstra (PvdA), Poppe (SP), Van Ardenne-van der Hoeven (CDA), Stellingwerf (RPF/GPV), M. B. Vos (GroenLinks), Augusteijn-Esser (D66), Klein Molekamp (VVD), Passtoors (VVD), Eisses-Timmerman (CDA), Th. A. M. Meijer (CDA), Hermann (GroenLinks), Geluk (VVD), Schreijer-Pierik (CDA), Atsma (CDA), Oplaat (VVD), Schoenmakers (PvdA), Waalkens (PvdA), Udo (VVD), Herrebrugh (PvdA), Snijder-Hazelhoff (VVD), Dijsselbloem (PvdA).
Plv. leden: Van Vliet (D66), Depla (PvdA), Ravestein (D66), Zijlstra (PvdA), Albayrak (PvdA), Kant (SP), Mosterd (CDA), Van Middelkoop (RPF/GPV), Van der Steenhoven (GroenLinks), Scheltema-de Nie (D66), Verbugt (VVD), Cornielje (VVD), Buijs (CDA), Rietkerk (CDA), Karimi (GroenLinks), Kamp (VVD), Reitsma (CDA), Van Wijmen (CDA), Patijn (VVD), Dijksma (PvdA), Belinfante (PvdA), O. P. G. Vos (VVD), De Boer (PvdA), Te Veldhuis (VVD), Duivesteijn (PvdA).

KST50667
ISSN 0921 - 7371
Sdu Uitgevers
's-Gravenhage 2001

door slechts twintig schepen. De heer Vos heeft begrepen dat bij de vaststelling van de quota een relatie wordt gelegd tussen de quota voor de rondvis en die voor tong en schol. De reden zou zijn dat bij de vangst van tong en schol rondvis als bijvangst optreedt. Het lijkt hem onterecht als bij de vaststelling van de quota voor Nederland in grote mate rekening wordt gehouden met de vangst van rondvis. Daarnaast is nog steeds sprake van misreporting door landen als Groot-Brittannië en Ierland. De heer Vos denkt dat het raadzaam is als die landen eerst zelf hun zaken op orde brengen. Hij roept de staatssecretaris daarom op zich niet te laten ringeloren als het gaat om de tong en de schol en voorzichtig te zijn als het gaat om de rondvis, zij het dat dat geen «meeslepende» factor mag worden voor de andere quota. Als op het gebied van de rondvis moet worden ingeleverd, moet dat gebeuren via een zorgvuldig plan, bijvoorbeeld om te saneren. Aan de sociaal-economische gevolgen van terugdringing van de rondvis moet aandacht worden besteed.
De heer Vos benadrukt dat het biologische beeld voor de tong iets beter is. Hij heeft uit de sector vernomen dat de tong zich redeljk laat vangen en dat men nog behoorlijk boven de paaistand zit. Hij begrijpt daarom niet waarom daarop een reductie van 20% wordt voorgesteld. Welk standpunt wil de staatssecretaris inzake de schol innemen? Ten slotte merkt de heer Vos op dat moet worden toegegroeid naar een situatie, waarin de fluctuaties beperkt blijven tot zo'n 5% naar boven of naar beneden. Reducties van 20% zijn irreëel. Daarnaast moet er rekening mee worden gehouden dat de tong en de schol een economische waarde van 85 mln. vertegenwoordigen.

De heer **Herrebrugh** (PvdA) vraagt over punt 2 van het verslag van de Visserijraad van 17 november, welke andere instrumenten daar worden bedoeld. Het Meerjarig oriëntatieprogramma (MOP), waarvan in het stuk sprake is, is toch een instrument om tot vlootbeheersingsmaatregelen te komen en niet tot het beheer van visbestanden? Voor het laatste zijn toch de TAC's (toegestane vangsthoeveelheden) en de quota de instrumenten? Quota gaan boven de zeedagen in de MOP-berekening, welk standpunt hij wil handhaven, daar waar de TAC bepalend is voor de bevisbare bestanden. De staatssecretaris zelf heeft opgemerkt dat een vorm van aanvullend vlootbeleid noodzakelijk is. Aan welke noodzakelijke maatregelen denkt de staatssecretaris in dit verband? De opmerking dat verlenging van MOP-IV acceptabel is, maar dan wel zonder aanpassing van de doelstellingen, acht de heer Herrebrugh dan ook zeer redelijk.
De heer Herrebrugh constateert dat het belangrijkste punt van de agenda de vaststelling van de TAC's is. Hij heeft zich altijd op het standpunt gesteld dat, daar waar biologen een eenduidig oordeel hebben over de bevisbare bestanden, het niet mogelijk is om dat te attaqueren op basis van andere gegevens. Die heeft hij namelijk niet. Klopt het dat de TAC-vaststelling is gebaseerd op eenduidigheid van de adviezen van de desbetreffende biologen? Zo ja, dan mag niet gerommeld worden aan de bepalingen met betrekking tot de economische benutting van de bestanden. Het verbaast de heer Herrebrugh dan ook enigszins dat de staatssecretaris vindt dat vermindering van de TAC's voor de schol en de tong gefaseerd kan worden uitgevoerd. Dat kan alleen als zij vindt dat in principe tot hogere TAC's kan worden gekomen. Waarop baseert zij zich daarbij?
De heer Herrebrugh sluit zich aan bij de opmerking van zijn collega Vos over misreports van Groot-Brittannië en Ierland. Wordt daartegen opgetreden? Welke maatregelen denken de Britse regering en de Europese Commissie te nemen? Onjuiste rapportages moeten consequenties hebben voor de quotatoepassingen, binnen de TAC. Uitgaande van een juiste TAC-vaststelling en de daarop gebaseerde lagere quota is er wel een probleem, namelijk dat dat een aanzienlijke ingreep is in de economische bedrijfsvoering van een aantal bedrijven. De heer Herrebrugh onder-

schrijft de opmerking van de heer Vos over de grote fluctuaties, zonder daarbij de conclusie te trekken dat de TAC's daarbij niet bepalend zouden mogen zijn. Als dat geldt voor een aantal jaren, zou dan geen sanering respectievelijk een ander gebruik van quota en contingenten op zijn plaats zijn? Vindt de staatssecretaris dat de aan de visserijsector beschikbaar gestelde 150 mln. voor aanpassing van motoren in verband met de stijging van de dieselolieprijzen, gebruikt kan worden voor de aankoop van individuele contingenten in de diverse quota, met betrekking tot een verdeling respectievelijk een ophoging daarvan? Dat zou volgens de heer Herrebrugh een vorm van warme sanering zijn, die voornamelijk zou moeten plaatsvinden in de contingenten respectievelijk de quota en niet zozeer in de bedrijven zelf.

De heer **Buijs** (CDA) complimenteert de staatssecretaris met het nieuwe MOP. Hij sluit zich voor het grootste gedeelte aan bij zijn collega Vos: grote schommelingen die ieder jaar terugkeren, zijn moeilijk te verkopen aan de sector. Ook vissers zijn er niet bij gebaat dat de Noordzee wordt leeggevist. Er moet een evenwicht komen tussen de economische en de ecologische belangen. Kabeljauw is een bijvangst van tong en schol, waarvoor de quota worden verlaagd. Is dat wel een reële optie? Moet voor kabeljauw niet worden gedacht aan een extra sociaal-economisch plan voor de gedupeerden? Wat is de inzet van de staatssecretaris?
De heer Buijs is het eens met de suggestie van de heer Vos voor jaarlijkse fluctuaties van maximaal 5%, juist om de stabiliteit in de sector te verstevigen. Ook hij vindt het raar dat biologen niet in staat zijn meer nauwkeurig een meerjarenplan voor de quotering op te stellen. Is er een reële kans dat in Brussel gesproken zal worden over het sluiten van delen van de Noordzee? Is de staatssecretaris bereid de glasaalvangst aan de orde te stellen, met name in de zuidelijke landen? Zal de dioxinenorm in het visbestand nog onderwerp van gesprek in Brussel zijn?

Mevrouw **Vos** (GroenLinks) vindt dat de Europese Commissie zeer terecht een streng pakket maatregelen heeft aangekondigd om een aantal vissoorten te behoeden. Zij verbaast zich over het standpunt van de staatssecretaris om het advies ten aanzien van schol en tong gefaseerd in te voeren. Zij is het, gelet op de ernst van de situatie, daarmee oneens; de voorstellen van de Europese Commissie moeten worden gevolgd. Verder vindt zij het voorstel van de staatssecretaris onlogisch; of je bent het eens met het voorstel, of je bent het er niet mee eens. Maar hoe kun je een advies dat voor één jaar geldt gefaseerd invoeren? Hoe wil de staatssecretaris voorkomen dat bij een gefaseerde aanpak het biologisch minimum niet wordt overschreden?
Het advies gaat uit van het biologisch minimum. Als het beleid daarop gestoeld blijft worden, ontstaat er volgens mevrouw Vos een jojobeleid. Er zou beter een «stoplichtbeleid» kunnen worden gevoerd, waarbij je in een groene zone blijft zitten, terwijl daarboven wordt gezorgd dat het voorzorgsbeginsel wordt gehanteerd. Mevrouw Vos denkt dat in het huidige systeem voortdurend moet worden ingegrepen. Dat moet worden omgebogen naar «maximum sustainable yields», zoals afgesproken in FAO-verband. Wat vindt de staatssecretaris daarvan? Het probleem is namelijk volgens mevrouw Vos dat het vissen op het scherp van de snede ook voor de visserij tot een heel lastige situatie leidt. Er zou wel degelijk een win-winsituatie kunnen worden bereikt als gedurende een aantal jaren een stringent beleid wordt gevoerd.
Mevrouw Vos verwijst naar cijfers van de werkgroep Noordzee, die aangeven dat langer moet worden gevist om hetzelfde hoeveelheid vis boven te halen. Verder blijkt daaruit dat de gemiddelde grootte van vis al jarenlang terugloopt. Er is dus fundamenteel iets aan de hand. Kan de staatssecretaris daarop reageren? Wat kan en wil de staatssecretaris doen op het punt van het voorgestelde visverbod op schol van half januari tot

half maart? Kan de staatssecretaris in actie komen als het gaat om invoering van de torsiemeter? Kan de coherentie worden benadrukt als het gaat om de overeenkomsten met Marokko inzake visserij, ter waarborging van de sociale belangen van de lokale visserij en de ecologische belangen? Zal de Commissie de coherentietoets op een goede manier toepassen?

De heer **Van der Vlies** (SGP) deelt de zorg over enkele visbestanden, te weten kabeljauw, heek en wijting. Is dit een momentopname, of zit er een structureel element in? Onderzoek op dit punt zou nuttig zijn. Hij begrijpt dat daaraan consequenties moeten worden verbonden; dat leeft ook in de sector. De heer Van der Vlies bepleit derhalve een meerjarige benadering, iets wat ook op de agenda staat. Kan de staatssecretaris dat punt blijven steunen? Wat betekent dit voor de onderscheiden vissoorten? Met name gaat het daarbij om de tong- en scholquota, waarvoor de gronden wat minder belicht blijven dan die voor andere vissoorten. Wat betekenen de woorden in de geannoteerde agenda «naar mijn oordeel kan dat wat meer worden gefaseerd»?
De heer Van der Vlies complimenteert de staatssecretaris met het nieuwe MOP. Het lijkt hem voor de nationale visserijsector winst dat de benadering van het vlootbeleid, waarin de zeedagen een belangrijk element zijn op steeds meer begrip en erkenning mag rekenen. Hetzelfde geldt voor het achterwege blijven van een aanscherping voor het overgangsjaar 2002. Naarmate de TAC's lager worden en de moeilijkheden groter, komt het meer aan op controle en naleving. De heer Van der Vlies is daar nog altijd niet gerust op; hij vraagt daarom of daar niet nog een slag kan worden geslagen. Ten slotte is hij het eens met de vraag van de heer Buijs over de glasaal.

De heer **Ter Veer** (D66) vindt dat de Commissie, die een voorstel doet een politiek orgaan is, waarmee zij een eigenstandige beslissingsbevoegdheid heeft, die zij ook uitnut. Toch heeft de Commissie er erg goed aan gedaan zich door de biologen te laten adviseren. Hij waardeert het zeer dat de Commissie in overeenstemming met de biologische adviezen is gekomen tot de huidige voorstellen. Hij schaart zich daarom achter die voorstellen.
De heer Ter Veer denkt dat het de moeite waard is in februari/maart, als de schol kuitziek is, een stillegregeling voor de tongvisserij onder Nederlandse regie nog eens een kans te geven. Hij is het eens met de vragen die zijn gesteld over glasaal.

Antwoord van de regering

De **staatssecretaris** dankt de commissieleden voor de complimenten voor de wijze waarop is omgegaan met de MOP-discussie. De leden hebben daarover overigens op 21 november een brief ontvangen. Die discussie is goed verlopen, zij het dat er nog een debat volgt over het pelagische deel. Voor het kotterdeel zijn enkele stappen gezet.
Over de TAC's voor een aantal vissoorten merkt de staatssecretaris op niet goed te begrijpen waarom de heer Vos zo afgeeft op de biologen. De biologen verrichten immers zeer serieus werk, waarbij al enkele jaren valt te constateren dat het voorzorgsbeginsel leidend beginsel is. In reactie op de bewering dat de biologen dit jaar iets anders zeggen dan vorig jaar, vraagt zij of dat niet kan worden veroorzaakt door wat door de Kamer regelmatig is verwoord, namelijk om boven de adviezen van de biologen te gaan zitten, dus een hogere TAC te bepleiten dan de biologen hebben geadviseerd. De staatssecretaris vindt het wat eenzijdig om de problemen alleen aan de biologen te wijten. In een aantal gevallen zijn hogere quota vastgesteld dan die, welke zijn geadviseerd door de biologen. Er moet voor worden gezorgd dat de biologische adviezen steviger worden.
De staatssecretaris geeft over de TAC's voor tong, schol en kabeljauw aan van mening te zijn dat je, hoewel je wel degelijk je voordeel moet kunnen

doen met de biologische adviezen, je daaraan niet sec hoeft te houden. Er is enige ruimte, ook op basis van gesprekken met het Rijksinstituut voor visserijonderzoek (RIVO). Die ruimte om iets meer gefaseerd op te treden, geldt met name voor schol en tong. Als in 2000 een hogere TAC wordt vastgesteld dan geadviseerd met het oog op een meer gefaseerd bereiken van de doelstellingen, moet dat volgend jaar extra worden gecompenseerd. De staatssecretaris geeft niet precies aan hoe groot die ruimte is; die ruimte zit tussen de biologische adviezen en het voorstel van de Commissie in. Zij benadrukt dat het hierbij gaat om de gesignaleerde dalende trend in de visbestanden. Mocht blijken dat het omgekeerde het geval is, dan ontstaat een ander verhaal. Voor een en ander geldt dat dit per visbestand is bekeken; ook de adviezen van de biologen zijn per visbestand gemaakt. De Commissie heeft het overigens integraal bekeken. Van verschillende kanten is geadviseerd om te proberen het voorzorgsniveau in meerdere jaren te bereiken. De staatssecretaris beaamt dat het gaat om een veilig biologisch minimum, als indicatie voor een duurzaam visbestandenbeheer. Metingen in enig jaar leiden tot een zekere vangst-TAC. Het bereiken van een veilig biologisch minimum kan in één jaar worden bereikt, maar het kan ook worden uitgesmeerd over meerdere jaren. Als wordt gekozen voor het laatste, blijft er nog een taakstelling liggen voor het komende jaar en de komende jaren.
De staatssecretaris geeft aan dat een eerste berekening van de TAC-voorstellen van de Commissie aangeeft dat deze leiden tot dalingen van de besommingen met zo'n 10%. Uiteraard is dat een probleem, maar grosso modo ligt dat binnen de normale jaarlijkse fluctuaties. Met name bij de rondvissers zullen de negatieve gevolgen groter zijn. Dit is een punt van aandacht. In het kader van de dieselgelden wordt een saneringsregeling opengesteld, waarvan ook rondvissers gebruik kunnen gaan maken.
Er zijn meerdere mogelijkheden om de visbestanden te beheren; de hele MOP-discussie gaat daarover, evenals de discussie over capaciteit en zeedagen. Zo staat het volgens de staatssecretaris ook in het verslag. Het is zo helder als glas dat naast TAC's en quota aanvullend instrumentarium nodig is om duurzaam visstandenbeheer te komen. De glasaal is een punt van absolute zorg van de staatssecretaris, dat regelmatig door haar aan de orde is gesteld in de Visserijraad. Daarbij is gezegd dat de Europese Commissie het voortouw zou moeten nemen. Inmiddels houdt een werkgroep binnen de International Council for the Exploration of the Sea (ICES) zich bezig met die problematiek. Zij heeft de opdracht de huidige problemen van de aalstand te onderzoeken.
De staatssecretaris zegt over de misreporting door Groot-Brittannië en Ierland dat die is gebaseerd op geruchten, waarop geen beleid kan worden gebaseerd, zeker niet vanuit de verschillende lidstaten. Uiteraard zijn een adequate controle en voldoende toezicht van belang, maar ook moet geconstateerd worden dat de Britse regering dat punt zeer serieus neemt. Daarnaast is pas in 2000 het satellietsysteem ingevoerd. De staatssecretaris is voor een stillegregeling in de kuitzieke periode. Zij hoopt dat de sector daar volgend jaar overeenstemming over bereikt. Het is haar opzet dat punt op te nemen in het Europese herstelplan voor de kabeljauw. Het gaat daarbij om een gezamenlijke aanpak. Sluiting van gebieden, zoals genoemd door de heer Buijs, verwacht de staatssecretaris niet vanuit Brussel. Dioxine is niet aan de orde bij de Visserijraad. De voorzorgsbenadering zit boven het biologisch minimum.

De voorzitter van de commissie,
Ter Veer

De griffier van de commissie,
De Lange